

EĞİTİM FAKÜLTESİNDE YABANCI DİL DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN YABANCI DİL DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ VE SINIF KAYGILARININ İNCELENMESİ

EXAMINING FOREIGN LANGUAGE LEARNING STUDENTS'
ATTITUDES AND CLASSROOM ANXIETY LEVELS TOWARDS FOREIGN
LANGUAGE COURSES AT FACULTY OF EDUCATION

Volkan Lütfi PAN¹
Cenk AKAY²

Öz

Bu çalışmada Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yabancı dil dersi alan 1. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumları ve yabancı dil sınıf kaygısı düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Yapılan çalışma ile eğitim fakültesi öğrencilerinin yabancı dil öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2013 -2014 Eğitim öğretim yılında yabancı dil dersi alan 280 1. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" ve "Açık Uçlu Sorular Formu" ile Aydoslu (2005) tarafından geliştirilen "İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği", Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Aydın (1999) tarafından yapılan "Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır.

Bu çalışmanın sonunda Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan 1. Sınıf öğrencilerinin; İngilizce dersine karşı olumlu tutuma sahip oldukları ancak kaygı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Özellikle anne - baba eğitim düzeylerinin öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısını etkilediği, anne – baba eğitim düzeyi düşük olanların daha çok kaygı duyduğu tespit edilmiştir. Son olarak, öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile yabancı dil sınıf kaygıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Öğretmen adayları, yabancı dil dersi, tutum, kaygı

Abstract

Mersin University Education Faculty first grade students' foreign language learning attitudes towards English courses and foreign language classroom anxiety levels were examined in terms of several variables in this research..It is aimed to obtain the problems that students face while learning the foreign language the education faculty and to develop solution offers for those problems.

Survey model was used in the research. The universe of the research was formed of 280 first grades students in the academic year 2013 - 2014. Though it was reached to the all universe a sample group was not formed. "Personal Information Form", "Open-Ended Questions Form", "Attitude Scale for English Course" developed by Aydoslu (2005) and "Foreign Language Classroom Anxiety Scale" developed by Horwitz (1986) adapted to Turkish by Aydın (1999) were used.

The result of the research indicated that, while the students have a positive attitude towards English courses, their anxiety levels were high. On the other hand parents' education level have an effect upon the foreign language classroom anxiety of the students and there has been no significant relationship between attitudes towards English courses and foreign language classroom anxiety obtained.

Key Words: Prospective teachers, foreign language course, attitude, anxiety

¹Arş.Gör., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, volkanpan@gmail.com

²Yrd.Doç.Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, cenkakay35@hotmail.com

1. GİRİŞ

Dil yaşayan bir varlık olarak kabul edilmesinin yanı sıra insanoğlunun iletişimini sağlayan önemli araçlardan biridir. Coğrafi keşiflerden günümüze, insanın maceraya olan tutkusu, yeni pazar ve hammadde arayışı, bilgi paylaşımı, ortak projeler ve benzeri süreçler ana dil dışında yeni dillerin öğrenilmesini kaçınılmaz kılmıştır. Her ne kadar ana dil doğal öğrenme süreçlerinde bir edinim olsa da yabancı dil öğrenme süreci ana dile göre biraz daha zorlu ve uzundur. Bu nedenle ilköğretim birinci kademedен başlayarak eğitim sürecinin her aşamasında yabancı dil öğretimi ile karşılaşmaktadır. İngilizce, yabancı dil öğrenmek denilince akla gelen ilk dillerden biridir. Düzleşen dünyada ülkeler arası etkileşimle birlikte yabancı dil öğrenmenin önemi giderek artmaktadır, dahası İngilizce; bilim ve teknoloji gibi önemli alanlarda avantaj sağlamaktadır.

Yabancı dil öğrenmek sadece dilbilimsel kalıpların, kelimelerin ve kuralların ezberlenmesi değil, o dili dört temel beceri (okuma, yazma, konuşma, dinleme) ile etkin bir biçimde kullanmak olmalıdır. Okullarda verilen İngilizce eğitiminin daha çok ders geçme notları, öğretim programının dönem başında belirlenen ölçütlere göre tamamlanması ve öğrencileri sınava hazırlamak gibi durumlara odaklandığı söylenebilir. Okul dışında veya özel amaçlarla öğrenmek için yapılan yabancı dil eğitimi ise hedef dilde iletişim becerilerini geliştirmek, işverenin beklentilerini karşılamak gibi daha sıradan durumlar doğrultusunda gerçekleşmektedir. İngilizce öğrenen bireyler farklı amaçlara sahip olmakla beraber, hepsinden genel olarak beklenen yabancı dil eğitimi sürecinin sonunda hedef dilde iletişim ve etkileşim becerilerini edinerek dört temel beceri olarak kabul gören okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinde belli bir düzeye ulaşmalarıdır (Aydın ve Zengin, 2008). Yabancı dil öğrenme sürecinin sonucunda bireylerin istenen düzeye gelmesinin veya başarılı sayılmasının özellikle iki unsur tarafından etkilendiği düşünülmektedir. Bunlardan birincisi tutumdur. Yabancı dil öğrenen bireylerin tutumu dil öğrenme yeterliklerini etkileyebilir ve öğretim programlarının başarılı bir şekilde uygulanmasını engelleyebilir (Young, 2006). Öğrencilerin hedef dilde yüksek başarı elde etmeleri için olumlu tutumlara sahip olmaları gerekir. Gardner'a (1985) göre bireyin tutumu söz konusu duruma ilişkin kendi inançları ve düşüncelerini kapsayan değerlendirmeci bir tepkimedir ve dil öğrenme bağlamında motivasyonu ve başarıyı da etkiler. Aynı şekilde Sturgeon (2006) dil öğrenme sürecinde bireyin motivasyonunun ve tutumunun yabancı dil öğrenimini etkilediğini belirtmiştir. Yapılan bir çok çalışmada yabancı dil öğreniminde tutumun öneminden bahsedilmektedir. Chapman ve Mc Knight'a göre (2002) tutumlar bireyin genel mizacıdır ve hayatı anlamlandırmalarında çıkış noktası olmuştur. Tutum bireyin kendisine göre olaylara zihinsel olarak bakmaktır ve kafasının içindedir, ancak diğerlerine göre bireyin hareketlerinden ve sözlerinden anlaşılan genel ruh halidir. Yapılan birçok araştırma tutumun yabancı dil öğrenmeye olan eğilimleri ve başarıyı etkilediğini, olumlu tutumun başarıya katkısı olduğunu, olumsuz tutumun öğrenme sürecini zorlaştırdığını ve yabancı dil öğrenmenin tutumları olumlu yönde değiştirerek mümkün olabileceğini ortaya koymuştur (Ellis, 1994; Brown, 2000; Doughty ve Long, 2003; Akram, Aatika ve Rabia Yasmeen 2011).

Yabancı dil öğrenme sürecine büyük etkisi olan ikinci unsur ise yabancı dil kaygısıdır. Olumsuz tutumların sonucu olarak kaygı ortaya çıkabilmekte ve bu durum da yabancı dil öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Yabancı dil kaygısı bireyin kendisiyle ilgili olumsuz algıları, inançları ve davranışları gibi dil öğrenmeyi olumsuz etkileyecek çeşitli etkenlerle yakından ilgilidir (Horwitz, 1986). Bu etkenler bireyin kendisiyle alakalıdır ve dil öğrenmeye karşı olumsuz duyguların olması, hedef dile ilişkin önceki yaşantılarının olumsuz olması veya öğrenme ortamını beğenmemesi gibi durumlarla ilişkilendirilebilir. Yabancı dil kaygısının çeşitli sebepleri olsa da bu gerginlik ve endişe durumunun çoğunlukla ortaya çıkardığı şey öğrencilerin sınıf içindeki veya sınavlardaki performanslarını olumsuz etkilemesi olmuştur.

Çalışmalarda sıklıkla bahsedilen bu durum MacIntyre ve Gardner (1991) tarafından şu şekilde açıklanmıştır, “kaygı yabancı dil öğrenen öğrenci için birçok olası problemleri içermektedir çünkü dil edinimini, kelimelerin akılda tutulmasını ve yeni bir dile ait alt yapının oluşmasını engellemektedir”. Dolayısıyla yabancı dil kaygısının, öğrencinin hem sınıf içi performans hem de genel başarı durumu üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Kaygının önemli özelliklerinden biri de aralarında belirgin farklar bulunan çok çeşitli düşüncelerin yoğunlaştığı konulardan biri olmasıdır. Bazı araştırmacılar kaygının dil öğrenen öğrenci üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu söylerken bir takım araştırmacılar da bu durumun başarı ve performansı etkilemeyeceği görüşüne sahiptir. Gardner (1985) yabancı dile yaklaşımın önemli olduğunu belirtmiştir. Çünkü dil öğrenme sürecinde öğrencilerin çeşitli algılarını, motivasyonlarını ve tutumlarını bilmek onların başarılarının ve başarısızlıklarının sebeplerini anlamaya yardımcı olabilmektedir. Öğrenme ve öğretme sürecinde karşılaşılan yüksek düzeyde kaygı, öğrencilerin yabancı dil dersine karşı tutumlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durum öğrencilerin olduğu kadar öğretim elemanlarının da işini zorlaştırabilir. Bu yüzden kaygının, ortaya çıkardığı sonuçların ve tutumların dikkate alınması gerekir. Öğrenme ve öğretme sürecinde karşılaşılan durumların anlaşılması için hem gelecekte ders verecek olan öğretmen adaylarının hem de öğretim elemanlarının bakış açısı ile incelenmesi önemlidir.

Bu çalışmada “Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ve yabancı dil sınıf kaygıları nasıldır?” sorusuna çözüm bulmak amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne, İngilizce yazılı yayınlar takip etmesine, İngilizce görsel yayınlar takip etmesine, İngilizce işitsel yayınlar takip etmesine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygıları nasıldır?
4. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygıları İngilizce yazılı yayınlar takip etmesine, İngilizce görsel yayınlar takip etmesine, İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrenciler yabancı dil sınıf kaygısı duymakta mıdır?
6. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilere göre yabancı dil sınıf kaygısını gidermenin yolları nelerdir?

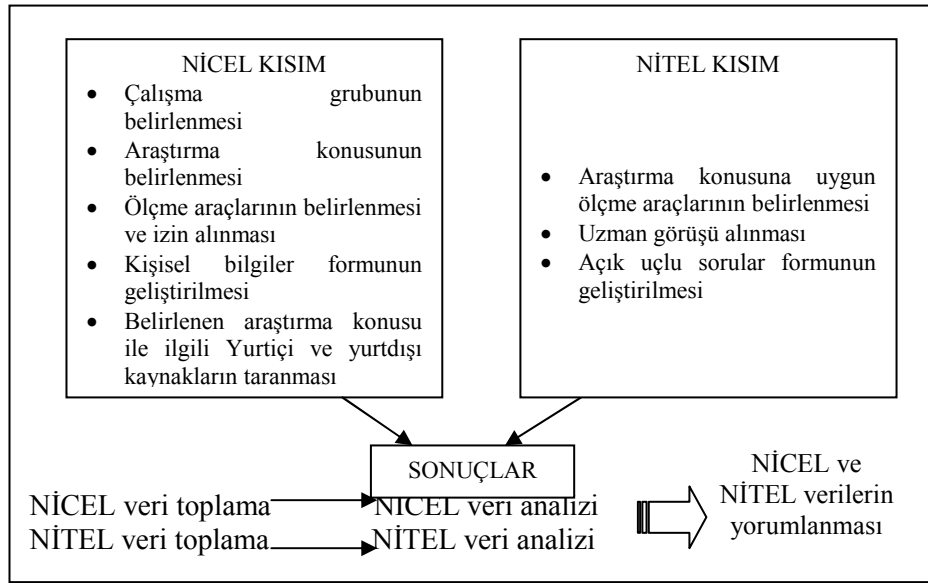
2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesinde yabancı dil dersi alan 1. sınıf öğrencilerinin yabancı dil dersine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) modelinin, kişisel ifadelerle dayalı inançlar ya da davranışlara ilişkin araştırma soruları için uygun olduğu düşünülmektedir. Tarama (survey) araştırmalarda evren ve örneklem bulunur ve örneklemin evreni temsil etmesine büyük önem verilirken amaç, genelleştirilebilir veriler elde etmektir (Kuş, 2009).

Araştırmada nitel ve nicel veriler toplanmıştır. Çünkü nicel yaklaşım, araştırmacının öncelikle bilgiyi geliştirmek için post pozitivist iddiaları (neden-sonuç düşünme, belirli değişkenler ile hipotezler ve soruları azaltma, ölçme ve gözlemi kullanma, teorilerin test edilmesi) kullandığı yöntemlerden biridir ve araştırmacı aynı zamanda deney ve anket gibi araştırma stratejilerini kullanarak, istatistiksel veri sağlayacak olan önceden belirlenmiş araçlarla veri toplar (Creswell, 2003). Nitel yaklaşım ise araştırmacının bilgiyi öncelikle yapılandırmacı bakış açılarına (bir teori ya da model geliştirme amacı ile oluşturulmuş bireysel deneyimlerin çeşitli içerikleri, toplumsal ve tarihsel olarak yapılandırılmış içerikler) veya savunmacı/katılımcı bakış açılarına (siyasi, sorun odaklı, işbirlikçi veya değişim odaklı) dayandırarak elde ettiği yöntemlerden biridir (Creswell, 2003).

Araştırma süreci

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarında öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Eğitim Fakültesi'nde İngilizce dersi sadece 1. sınıflarda okutulduğu için araştırma 1. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubuna İngilizce Öğretmenliği programında bulunan ve diğer programlarda olduğu halde yabancı dil dersinden muaf olan öğrenciler alınmamıştır. Çalışmaya dahil olan ve yabancı dil dersi alan 1. sınıf öğrencileri 220 I. öğretim, 60 II. öğretim olmak üzere toplam 280'dir. Bu araştırmada tüm evrene ulaşılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgiler Formu", "Açık Uçlu Sorular Formu", "İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği" yardımıyla toplanmıştır.

2.3.1.Kişisel Bilgiler Formu

Bu form araştırmada yer alan öğrencilerin kişisel bilgilerini ortaya koymak ve araştırmada yer alan değişkenleri belirlemek amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Formda, öğrencilerin cinsiyetine, mezun oldukları lise türüne, üniversitede öğrenim gördükleri bölüme, üniversitede öğrenim gördükleri sınıf düzeyine, üniversitedeki öğrenim türüne, anne eğitim düzeyine, baba eğitim düzeyine, ailenin aylık gelir düzeyine, ailenin yaşadığı yere, kardeş sayısına, İngilizce yazılı yayınlar okumasına, İngilizce görsel yayınlar takip etmesine, İngilizce işitsel yayınlar takip etmesine, İngilizce öğrenmeye başlama çağına ilişkin sorular yer almaktadır. Bu değişkenler öğrenciler, yabancı dil dersi veren öğretim elemanları, Eğitim Programları ve Öğretim alan uzmanları, İngilizce öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkmıştır.

2.3.2.Açık Uçlu Sorular Formu

Bu form araştırmada yer alan öğrencilerin İngilizce dersine karşı kaygı duyup duymadıklarını öğrenmek ve kaygıyı gidermeye ilişkin ne gibi önerileri olduğunu belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Sorular herhangi bir alternatif içermediği için bütünüyle öğrencinin düşüncelerini yansıtmaya hedeflenmiştir. Aynı zamanda öğrencinin sıkılmadan cevaplayabileceği sorular oluşturulmaya çalışılmıştır. Bunu sağlamak için de sorular yalın, açık ve mümkün olduğunca kısa tutulmuştur. Soruların uzamasının veya karmaşık bir hal almasının yanıtları etkileyebileceği düşünülerek sadece araştırma sonucuna da temel oluşturabilecek iki soru sorulmuştur. Soru sayısı az olmakla beraber her soruda yalnızca bir tema bulunmaktadır. Sorular, araştırma sonunda getirilmesi planlanan çözüm önerilerinin araştırmacının düşünceleri ile sınırlı kalmaması ve yabancı dil eğitimi sürecinin temel unsurlarından biri olan öğrencinin de sonuca katkı getirebileceği düşünülerek hazırlanmıştır. Soruların kapsam geçerliği için, yabancı dil dersi veren öğretim elemanlarının, Eğitim Programları ve Öğretim alan uzmanlarının ve İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

2.3.3. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumlarını tespit etmek üzere Aydoslu (2005) tarafından geliştirilen “İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (İ.D.Y.T.Ö.) 15’i olumlu, 15’i olumsuz olmak üzere bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutta toplam 30 tutum maddesi içermektedir. Hazırlanan 5’li likert tipi ölçeğin uygulamasında Cronbach $\alpha = 0.9364$ olarak bulunmuştur.

2.3.4. Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği

İngilizce kaygısını belirlemek için ise Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Aydın (1999) tarafından yapılan “Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği” (Foreign Language Classroom Anxiety Scale) kullanılmıştır. Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeği yabancı dil sınıf ortamlarında yaşanan kaygı düzeyini ölçmek için geliştirilmiş 33 maddelik bir ölçektir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması, ölçeği hazırlayan Horwitz (1986) tarafından yapılmıştır. Bu çalışma 300 yabancı dil öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiş, ölçeğin iç tutarlılığı 0.93 ve 8 hafta sonraki test tekrar-test sonucunda korelasyon katsayısı 0.83, $P < 0,001$ olarak bulunmuştur (Sarıgül, 2000). Uyarlama yapılan ölçekte ise maddeler önce Türkçe’ye çevrilmiş, sonrasında iki Amerikalı çift dilli (bilingual) öğretmene verilerek tekrar İngilizce’ye çevirmeleri istenmiştir. Her iki öğretmenin çevirisi de orijinal İngilizce ölçekle karşılaştırılmış, anlaşılmayan Türkçe ifadeler üzerinde gerekli değişiklikler yapılarak ölçeğe son hali verilmiştir ve içtutarlık güvenirliği .91 olarak ifade edilmiştir (Aydın, 1999).

2.4. Verilerin toplanması

Bu araştırma için Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin yabancı dil dersine girmekte olan öğretim elemanından uygulamaları yapmak üzere sözlü olarak izin alınmıştır. Öğretim elemanının onay verdiği gün ve saatlerde uygulamalar öğrencilere toplu olarak yapılmıştır. Uygulama öncesinde öğrencileri güdülemek amacı ile araştırma konusu ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Özellikle açık uçlu soruları nasıl doldurmaları ile ilgili detaylar belirtilmiştir. Öğrenciler ölçme araçlarını belli bir süre kısıtlaması olmadan bir ders saati süresinde doldurmuştur.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmada sürecinde hem nitel hem de nicel veriler toplanmıştır.

2.5.1. Nitel Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizinde frekans dağılımı ve açık uçlu sorular için içerik analiz yöntemi uygulanmıştır. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek,2003). Nitel verilerin kodlanmasında güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği / GörüşBirliği+Görüş Ayrılığı) kullanılmıştır. Yabancı dil derslerinde kaygı duyan öğrencilere ait temaların MH güvenilirlik formülü değerleri; bireysel nedenler için 0.94, dersle ilgili nedenler için 0.88, öğretim elemanına bağlı nedenler için 0.90 olarak hesaplanmıştır.

2.5.1. Nicel Verilerin Analizi

Araştırmanın istatistiksel çözümlenmesi SPSS 17.0 programı kullanılarak bilgisayarda yapılmıştır. Öncelikle araştırma verilerinin normal dağılıma uygunluğu incelenmiştir. Parametrik veya parametrik olmayan testleri kullanmak için değişkenlerin normal dağılım gösterme durumları dikkate alınmıştır. İstatistiksel analizlerde kullanılan testler parametrik ve parametrik olmayan testler olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Durmuş, Yurtkoru, Çinko, 2011). Yapılan analizler sonucu verilerin normal dağılım gösterdiği durumlarda parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi ve ilişkisiz örneklem için tek yön varyans analizi (ANOVA), normal dağılım göstermediği durumlarda ise parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi ile Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde verilerin çözümlenmesinden elde edilen araştırma bulguları ve yorumlar sırasıyla tablolar halinde verilmiştir. Ancak nicel verilerden elde edilen bulgularda sadece istatistiksel olarak anlamlı fark çıkan değişkenlere yer verilmiştir. İngilizce dersine yönelik tutum maddelerine verdikleri cevaplardan elde edilen bulgularda ise toplam tutum puanı üzerinden yapılan analizlere ait sonuçlar yer almaktadır. Nitel verilerde ise yabancı dil dersinde kaygı duyduğunu belirten öğrencilerin kaygı duyma gerekçelerine ve kaygıyı giderme yollarına ilişkin cevapları verilmiştir. Araştırmanın katılımcıları olan "Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerden" katılımcı grup olarak bahsedilmektedir.

3.1. Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumları nasıldır?

Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutum puanlarına göre yapılan analize ait sonuçlar ($\bar{X} = 116,90$, $S = 26,80$) öğrencilerin İngilizce dersine karşı olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

3.2 Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Araştırmada öğrencilerin yabancı dil dersine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu bölümde İngilizce Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen verilere ait araştırma bulguları sırasıyla tablolar halinde verilmiştir.

3.2.1 Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun mezun oldukları lise türüne göre İngilizce dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz Örneklem için Tek Yönlü Varyans Analizi yöntemi ile ulaşılmıştır. Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının mezun oldukları lise türüne göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 1 ve Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 1 Katılımcı grubun Mezun oldukları lise türüne Göre İngilizce Dersine Yönelik Tutum Puanları

Mezun olunan Lise	n	\bar{X}	S
Genel Lise	173	85.16	18.56
Anadolu Lisesi	41	85.44	20.13
Anadolu Öğretmen Lisesi	18	72.44	22.65
Anadolu Teknik ve Endüstri	13	90.77	19.45
Meslek Lisesi			
Diğer	26	88.96	16.13
Toplam	271	84.99	19.14

Tablo 1 incelendiğinde İngilizce dersine yönelik tutum puanlarına ilişkin en yüksek ortalamanın Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi mezunu öğrencilere ($\bar{X}=90.77$) ait olduğu görülmektedir, bu durumu sırasıyla diğer lise türlerinden ($\bar{X}=88.96$), Anadolu Lisesinden ($\bar{X}=85.44$), Genel Liseden ($\bar{X}=85.16$), mezun olan öğrencilerin izlediği ve son olarak da en düşük tutum puanı ortalamasının ise Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=55.63$) görülmektedir.

Katılımcı grubun mezun oldukları lise türüne göre İngilizce dersine yönelik tutum puanları farklılaşma durumunu belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucu ise tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2 Katılımcı grubun Mezun oldukları lise türüne Göre İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	p	anlamlı fark
					1-3
Gruplar arası	3690.71	922.676	2.576	.038	2-4
					3-5
Gruplar içi	95259.28	66	358.118		
Toplam	98949.99	70			

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 2’de görülen varyans analizi sonucu, katılımcı grubun mezun oldukları lise türüne göre İngilizce dersine yönelik tutum puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur (F=2.576, p<.05). Başka bir deyişle

Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre değişmektedir.

Öğrencilerin arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçlarına göre Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının genel Lise mezunu öğrenciler ($\bar{X}=85.16$; $SD=18.56$) ile Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=72.44$; $SD=22.65$) arasında; Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=85.44$; $SD=20.13$) ile Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=72.44$; $SD=22.65$) arasında, Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=85.44$; $SD=20.13$) ile Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi ($\bar{X}=90.77$; $SD=19.45$) mezunu öğrenciler arasında, diğer lise türlerinden mezun olan öğrenciler ($\bar{X}=88.96$; $SD=16.13$) ile Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=72.44$; $SD=22.65$) arasında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

3.2.2 Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumları İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre İngilizce dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem için T-testi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3 Katılımcı grubun İngilizce Dersine Yönelik Tutum Puanlarının İngilizce Yazılı Yayın Takip Etmelerine Göre t-Testi Sonuçları

Yazılı Yayın Takip	<i>n</i>	\bar{X}	<i>S</i>	<i>Sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Evet	27	96.11	19.80352	269	3.326	.001
Hayır	244	83.76	18.70787			

* $p<0.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 3 incelendiğinde İngilizce dersine yönelik tutum puanlarında öğrencilerin İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir [$t=3.326$, $p<.05$]. İngilizce yazılı yayın takip eden öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum puanları ($\bar{X}=96.11$), İngilizce yazılı yayın takip etmeyen öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum puanlarına ($\bar{X}=83.76$) göre daha olumludur.

3.2.3 Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumları İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre İngilizce dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz Ölçümler için Mann Whitney U testi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4 Katılımcı grubun İngilizce Görsel Yayın Takip Etmelerine Göre İngilizce Dersine Yönelik Tutum Puanları Arasındaki Farka İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Görsel Yayın Takip	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Evet	56	198.90	11138.50	2497.50	.000
Hayır	215	119.62	25717.50		
Toplam	271				

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 4 incelendiğinde, İngilizce görsel yayın takip eden öğrencilerin (n=56) İngilizce dersine yönelik tutum ölçümleri ile İngilizce görsel yayın takip etmeyen öğrencilerin (n=215) İngilizce dersine yönelik tutum ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (U = 2497.50, p <.05) görülmektedir. Öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum ölçümlerine ilişkin sıra ortalamaları incelendiğinde ise İngilizce görsel yayın takip eden öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum ölçümlerinin (n=56, Sıra Ort.= 198.90) İngilizce görsel yayın takip etmeyen olan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik duyuşsal boyutta tutum ölçümlerinden (n=215, Sıra Ort.= 119.62) daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2.4 Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumları İngilizce işitsel yayın takip etmelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce işitsel yayın takip etmelerine göre İngilizce dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz Ölçümler için Mann Whitney U testi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutum puanlarının İngilizce işitsel yayın takip etmelerine göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5 Katılımcı grubun İngilizce İşitsel Yayın Takip Etmelerine Göre İngilizce Dersine Yönelik Tutum Puanları Arasındaki Farka İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

İşitsel Yayın Takip	n	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Evet	69	167.27	11541.50	4811.50	.000
Hayır	202	125.32	25314.50		
Toplam	271				

*p<0.05 düzeyinde anlamlı

Tablo 5 incelendiğinde, İngilizce işitsel yayın takip eden öğrencilerin (n=69) İngilizce dersine yönelik tutum ölçümleri ile İngilizce işitsel yayın takip etmeyen öğrencilerin (n=202) İngilizce dersine yönelik tutum ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (U = 4811.50, p <.05) görülmektedir. Öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum ölçümlerine ilişkin sıra ortalamaları incelendiğinde ise İngilizce işitsel yayın takip eden öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum ölçümlerinin (n=69, Sıra Ort.= 167.27) İngilizce işitsel yayın takip etmeyen olan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik duyuşsal boyutta tutum ölçümlerinden (n=202, Sıra Ort.= 125.32) daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.3 Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygularına İlişkin Bulgular

Araştırmada öğrencilerin yabancı dil derslerinde duydukları kaygı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu bölümde kişisel bilgiler formu ve Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Ölçeğinden elde edilen verilere ait araştırma bulguları sırasıyla tablolar halinde verilmiştir.

3.3.1 Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygıları nasıldır?

Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik kaygı puanlarına göre yapılan analize ait sonuçlar ($\bar{X} = 94.99$, $S = 19.14$) öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygılarının yüksek olduğunu göstermektedir.

3.4. Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi

3.4.1. Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygıları İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre yabancı dil sınıf kaygılarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem için T-testi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygısı puanlarının İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6 Katılımcı Grubun Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Puanlarının İngilizce Yazılı Yayınları Takip Etmelerine Göre t-Testi Sonuçları

Yazılı yayın Takip	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Evet	29	89.34	26.90	278	3.749	.000
Hayır	251	108.61	26.11			

* $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 6 incelendiğinde eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanlarında öğrencilerin İngilizce yazılı yayın takip etmelerine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir [$t = 3.749$, $p < .05$]. İngilizce yazılı yayın takip eden öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanları ($\bar{X} = 89.34$), İngilizce yazılı yayın takip etmeyen öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanlarına ($\bar{X} = 108.61$) göre daha olumludur. Başka bir deyişle İngilizce yazılı yayın takip eden öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı seviyeleri daha düşük, İngilizce yazılı yayın takip etmeyen öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı seviyeleri daha yüksektir. Bu bulgu, eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı ile İngilizce yazılı yayın takip etmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3.4.2 Katılımcı Grubun yabancı dil sınıf kaygıları İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre yabancı dil sınıf kaygılarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem için T-testi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygısı puanlarının İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7 Eğitim Fakültesinde Yabancı Dil Dersi Alan Öğrencilerin Yabancı Dil Sınıf Kaygısı Puanlarının İngilizce Görsel Yayınları Takip Etmelerine Göre t-Testi Sonuçları

Görsel yayın Takip	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Evet	60	96.38	23.89	278	3.398	.001
Hayır	220	109.40	26.92			

* $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 7 incelendiğinde eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanlarında öğrencilerin İngilizce görsel yayın takip etmelerine göre anlamlı bir farklılık görülmektedir [$t=3.398$, $p<.05$]. İngilizce görsel yayın takip eden öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanları ($\bar{X} =96.38$), İngilizce görsel yayın takip etmeyen öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı puanlarına ($\bar{X} =109.40$) göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

3.4.3 Katılımcı Grubun yabancı dil sınıf kaygıları İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Katılımcı grubun İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre yabancı dil sınıf kaygılarına ilişkin bulgulara SPSS 17 programında İlişkisiz Örneklemeler için Tek Yönlü Varyans Analizi yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygısı puanlarının İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8 Katılımcı Grubun İngilizce Öğrenmeye Başlama Çağına Göre Kaygı Puanları

Başlama çağı	N	\bar{X}	S
Okul öncesi eğitimden önce	6	98,83	26,82
Okul öncesi eğitimi döneminde	10	103,70	30,17
İlkokul döneminde	169	103,04	21,66
Ortaokul döneminde	67	114,82	28,80
Ortaöğretim/Lise döneminde	28	111,25	25,86
Toplam	280	106,61	26,80

Katılımcı grubun İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre İngilizce dersine yönelik tutum puanları farklılaşma durumunu belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucu ise tablo 9'da gösterilmektedir.

Tablo 9 Eğitim Fakültesinde Yabancı Dil Dersi Alan Öğrencilerin İngilizce Öğrenmeye Başlama Çağına Göre Kaygı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	7726.747	4	1931.687	2.758	.028	3-4
Gruplar içi	192631.821	275	700.479			
Toplam	200358.568	279				

* $p<.05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 9'da görülen varyans analizi sonucu, Katılımcı grubun İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre yabancı dil kaygısı puanları ortalamalarında gözlenen bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur ($F=2.758$, $p<.05$).

Öğrencilerin arasındaki farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testinin sonuçlarına göre Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı düzeylerinin İngilizce öğrenmeye ilkökul döneminde

başlayan öğrenciler ($\bar{X}=103.04$; $SD=26.28$) ile ortaokul döneminde başlayan öğrenciler ($\bar{X}=114.82$; $SD=26.97$) arasında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

3.5 Katılımcı Grup yabancı dil sınıf kaygısı duymakta mıdır?

Bu bölümde açık uçlu sorular formunda öğrencilerin yabancı dil derslerinde kaygı duyuyor musunuz sorusuna verdiği cevaplar incelenmiştir. Yapılan nitel analizler neticesinde öğrencilerin kaygı duyduklarına ilişkin ifadeleri içerik analizi kullanılarak temalara ve alt temalar ayrılarak bu ifadelere ait kodlar oluşturulmuştur.

3.5.1 Katılımcı Grubun yabancı dil sınıf kaygısına ilişkin düşünceleri nelerdir?

Katılımcı grubun yabancı dil derslerinde kaygı duyuyor musunuz sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin cinsiyete göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10 Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin kaygı duyuyor musunuz sorusuna ilişkin cevaplarını cinsiyete göre gösteren tablo

Cinsiyet	evet		hayır		toplam	
	F	%	f	%	f	%
Kadın	135	61.4	35	58.3	170	60.7
Erkek	85	38.6	25	41.7	110	39.3
TOPLAM	220	100.0	60	100.0	280	100.0

Katılımcı grubun yabancı dil derslerinde kaygı duyuyor musunuz sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin öğrenim gördükleri bölüme göre yapılan analize ait sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11 Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilerin kaygı duyuyor musunuz sorusuna ilişkin cevaplarını öğrenim gördükleri bölüme göre gösteren tablo

Bölüm	evet		hayır		toplam	
	f	%	f	%	f	%
sınıf öğretmenliği	66	30.0	13	21.7	79	28.2
türkçe öğretmenliği	40	18.2	12	20.0	52	18.6
ilköğretim matematik öğretmenliği	13	5.9	5	8.3	18	6.4
Fen bilgisi öğretmenliği	31	14.1	8	13.3	39	13.9
okul öncesi öğretmenliği	52	23.6	15	25.0	67	23.9
rehberlik ve psikolojik danışmanlık	18	8.2	7	11.7	25	8.9
TOPLAM	220	100.0	60	100.0	280	100

Tablo 12’de yabancı dil derslerinde kaygı duyuyor musunuz sorusuna “evet” cevabı veren öğrencilerin kaygı duymalarına ilişkin gerekçelerini gösteren ifadeler yer almaktadır.

Tablo 12 Yabancı dil dersinde kaygı duyduğunu belirten öğrencilerin bireysel nedenlere bağlı kaygı duyma gerekçeleri

Temalar	Kodlar	f
Başarısızlık korkusu		39
	başarısız olmaktan çekinirim	6
	düşük not almaktan korkarım	12
	anlayamamaktan korkuyorum	6
	çalışsam da yapamam diyorum	3
	dersi geçememekten korkuyorum	8
	Kendimden emin olamıyorum	4
Hata yapma korkusu		42
	doğru cevap veremezsem üzülürüm / üzülüyorum	4
	yanlış cevap veririm diye korkuyorum	14
	doğru cevap veremezsem mahcup olacağımı düşünüyorum	8
	arkadaşlarımın önünde heyecanlanıyorum konuşamıyorum	9
	hazırlanmakta zorlanıyorum	7
Unutma kaygısı		26
	öğrendiklerimi kısa sürede unutuyorum	8
	kelime ezberleyemiyorum / Kelimeleri aklımda tutmak zor	6
	Zamanları (tense'leri) karıştırıyorum	3
	dersten sonra çalışmazsam bilgiler uçuyor	2
	tam anlamadığım için öğrendiklerimi de kısa sürede unutuyorum	7
Öğrenme zorluğu		26
	Çok uğraşsam da anlamıyorum .	4
	Çok zor anlıyorum	3
	Türkçedeki gibi okunmuyor	3
	kendime güvenmiyorum	2
	telaffuz etmeyi öğrenmek imkansız	3
	Çalışmıyorum	5
	kolay değil/zor geliyor	6
Altyapı eksikliği		56
	9.sınıftan sonra İngilizce görmedim	6
	temelim yok	9
	eskiden beri bilmiyorum	11
	İngilizce bilmiyorum	4
	hiç öğrenemedim	12
	doğru düzgün İngilizce dersi görmedim	8
Başarısız olma inancı		67
	uğraşsam da olmuyor	16
	beceremiyorum	19
	Yapamıyorum	13
	öğrenemiyorum	11
	Çalışamıyorum / içimden gelmiyor	8
İlgisizlik sorunu		60
	Sevmiyorum	19
	nefret ediyorum	11
	Sıkılıyorum	13
	ilgi duymuyorum	17

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin yabancı dil derslerinde kaygı duymalarına yol açan unsurların başında dersi beceremediklerine ilişkin ifadeleri (f=67) yer almaktadır. Öğrencilerin yabancı dersi hakkındaki olumsuz duyuşsal ifadeleri(f=60) ise bu derste kaygı duyduklarını gösteren ikinci unsur olmuştur. Öğrencilerin geçmiş yabancı dil yaşantıları ve önceki öğrenmelerine ilişkin ifadeleri (f= 56) ise yabancı dil derslerinde kaygıya yol açan diğer bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Aşağıdaki resimlerde bazı öğrencilerin yabancı dil derslerinde kaygı duymalarına ilişkin verdikleri cevaplar kendi el yazıları ile gösterilmektedir.

Öğrenci 1:

Soru 1-İngilizce derslerinde kaygı duyuyor musunuz? Evet / Hayır (Lütfen nedenlerini yazınız).....Evet duyuyorum çünkü İngilizce dersleri çok zor geliyor ve öğrenemiyorum. Bu yüzden derslerde gelirken korkuyorum kaygı duyuyorum.

Öğrenci 2:

Soru 1-İngilizce derslerinde kaygı duyuyor musunuz? Evet / Hayır (Lütfen nedenlerinizi yazınız.)

Evet. Yapanama kaygısı.

Başarısız olma korkusu.

Az İngilizce eğitimi alma.

3.6 Eğitim fakültesinde yabancı dil dersi alan öğrencilere göre yabancı dil sınıf kaygısını gidermenin yolları nelerdir?

Bu bölümde açık uçlu sorular formunda öğrencilerin “sizce yabancı dil derslerinde kaygıyı gidermenin yolları nelerdir?” sorusuna verdiği cevaplar incelenmiştir

Tablo 13’de yabancı dil derslerinde kaygı duyuyor musunuz sorusuna “evet” cevabı veren öğrencilerin kaygının giderilmesine ilişkin görüşlerine ait ifadeler yer almaktadır.

Tablo 13 yabancı dil dersinde kaygı duyduğunu belirten öğrencilerin kaygıyı gidermeye ilişkin görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Ders sürecine ilişkin ifadeleri		172
	Dersler daha eğlenceli olmalı	17
	Kolay olmalı	12
	Dilbilgisi (gramer) yerine daha çok pratik ve diyalog bulunmalı	28
	Ders daha basit anlatılmalı	12
	0’dan başlayarak öğretmek lazım	2
	Daha az ödev verilmeli	14
	Sınıf mevcutları daha az olmalı	11
	Görsel işitsel yazılı yayın eksikliği	12
	Ders seçmeli olmalı	6
	Sınava dayalı olmamalı	13
	Daha çok ders saati olmalı	4
Öğretim elemanından beklentilerine dair ifadeleri		86
	Hoca daha sempatik (güler yüzlü, anlayışlı, az bağırır, eleştirmeyen) olmalı	36
	Baskı olmamalı	7
	Hoca daha yardımcı olmalı	8
	Ders daha basit anlatılmalı	11
	Hoca dersi sevdirmeli	13
	Korku / önyargı giderilmeli	2
	Daha az ödev verilmeli	6
	Kelime bilgisi artırılmalı	3
Duyuşsal ifadeleri		39
	Hocayı sevmek lazım	7
	Dersi sevmek lazım	9
	Önyargı olmamalı	8
	Not kaygısı olmamalı	11
	Sakinlik	2
	Korku / önyargı giderilmeli	2
Kendi sorumluluklarına ilişkin ifadeleri		25
	Derse hazırlıklı gelmek lazım	14
	Derste daha aktif olmak lazım	8
	Kendine güvenmek lazım	3

Tablo 13 incelendiğinde yabancı dil derslerinde kaygı duyduğunu belirten öğrencilerin kaygıyı gidermeye ilişkin görüşlerinin daha çok ders sürecine ilişkin ifadelerde (f=172) yoğunlaştığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin daha rahat ve elverişli bir sınıf ortamında bulunmayı istemelerinden kaynaklanabilir. Öğrencilerin “Dilbilgisi (gramer) yerine daha çok pratik ve diyalog bulunmalı” şeklindeki ifadeleri (f=28) derslerin dilbilgisi – çeviri yöntemi kullanılarak işlendiğini (grammar translation method) düşündürmektedir. Bu yöntemin yabancı dil öğretiminde eski bir yöntem olmasının öğrencilerin olumsuz tutum geliştirmelerine dolayısıyla derste kaygı duymalarına yol açtığı söylenebilir. Bu durum öğrencilerin daha etkili yöntemler kullanılmasını beklediği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca yabancı dil derslerinde uygun olmayan yöntemlerin kullanılması kaygıya neden olabilir (Young, 1991). Buna ek olarak öğrencilerin yabancı dil derslerinde dilbilgisi yerine diyaloglara ağırlık verilmesi şeklindeki görüşleri, yabancı dil kaygısı üzerine çeşitli araştırmalar yapan Von Wörde'nin (1998) eğer hedef dilin kullanımı artarsa yabancı dil kaygısı azalacaktır şeklindeki önerileri ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin en çok üzerinde durdukları diğer durum ise öğretim elemanından beklentiler (f=86) olmuştur. Öğrenciler korku (f=2), yardım görmeme (f=8), baskı (f=7) gibi olumsuz durumlardan bahsetmişlerdir. Öğretmen – öğrenci etkileşimine bağlı yabancı dil kaygısını azaltmak için dersi veren öğretim elemanının öğrenciler hata yaptıklarında bu hataları düzeltme yaklaşımını ve aynı zamanda öğrencilere karşı tutumunu gözden geçirmesi gerekir (Young, 1991). Dolayısıyla öğretim elemanın, ders işleyişinin olduğu kadar öğrencilere karşı tutumunun ve onlara yaklaşımının da etkili olduğu söylenebilir. Diğer bir önemli nokta ise öğrencilerin duyuşsal ifadeleri olmuştur. Bu durum kaygının ortadan kaldırılması veya en azından azaltılması konusunda derse karşı öğrencilerin tutumlarının son derece önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin dersi ve hocayı sevmek hakkındaki ifadeleri yabancı dersinin olumlu etkileşimle daha kolay gerçekleşebileceği ve kaygının azaltılabileceği şeklinde yorumlanabilir. Samimy ve Rardin (1994) grup dayanışmasının (öğrenci – öğrenci, öğrenci – öğretmen) kaygı gibi duygusal engelleri kaldıracağını ve dil öğrenme sürecini iyileştireceğini belirtmişlerdir. Kendi sorumluluklarına ilişkin ifadelerinin (f=25) ise kendilerini tanıma ve algılama biçimleriyle ilgili olduğu söylenebilir.

Aşağıdaki resimlerde bazı öğrencilerin yabancı dil derslerinde kaygının giderilmesine ilişkin verdikleri cevaplar kendi el yazıları ile gösterilmektedir.

Öğrenci 1:

Soru 2-Sizce İngilizce derslerinde kaygıyı gidermenin yolları nelerdir? Lütfen detaylarıyla açıklayınız.

Öğretmenin sınıftaki olması ve konulara yönelik dersler işlenmesi...
kaygılarımızı giderirler.

Öğrenci 2:

Soru 2-Sizce İngilizce derslerinde kaygıyı gidermenin yolları nelerdir? Lütfen detaylarıyla açıklayınız.

Dilgeli ders çalışma
Dilgeli ders çalışma
Bel teknik
Pratik yapma

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucu elde edilen bulgular incelenmiş ve alt problemlere ait bulgular dikkate alınarak katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumlarına ve yabancı dil sınıf kaygılarına ilişkin yorumlar yapılmıştır. İlk olarak öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları sonucu elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

4.1.Katılımcı grubun İngilizce dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutta İngilizce dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bu çalışmanın bulguları mezun olunan Lise türüne göre en yüksek tutum puanı ortalamalarının tüm boyutlar için Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi mezunu öğrencilere ait olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi öğrencilerinin İngilizce dersine karşı daha olumlu tutum sergilemektedirler. Yabancı dil ağırlıklı olmayan bu lise türünden mezun olan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutum düzeylerinin yüksek olması dikkat çekicidir. Bu durum öğrencilerin üniversitede aldıkları yabancı dil eğitimini mezun oldukları liseden daha tatmin edici bulmalarıyla ilişkilendirilebilir. Aydoslu (2005) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları ile mezun oldukları lise türü arasında bilişsel ve duyuşsal boyutta istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken, davranışsal boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin İngilizce yazılı, görsel ve işitsel yayın takip etmelerine göre İngilizce dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin büyük çoğunluğu İngilizce yayın takip etmediklerini belirtirken İngilizce yayınları takip eden öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür. Bu bulgular doğrultusunda İngilizce yayın takip etmenin öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal boyutta tutumlarını etkilediği söylenebilir. Bu durum, yayınlar sayesinde öğrencilerin kelime bilgilerinin geliştiği, artan kelime bilgisi ile okuduğunu anlama seviyelerine bağlı olarak İngilizce dersini sevmeye başladıkları şeklinde yorumlanabilir.

4.2 Katılımcı grubun yabancı dil sınıf kaygılarının değerlendirilmesi

Öğrencilerin İngilizce yazılı ve görsel yayın takip etmelerine göre yabancı dil sınıf kaygısı puanları incelendiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Öğrencilerin büyük çoğunluğu İngilizce yazılı ve görsel yayın takip etmediklerini belirtmiş ve İngilizce yazılı yayınları takip eden öğrencilerden daha çok yabancı dil kaygısı duydukları görülmüştür. Öğrencilerin İngilizce yazılı yayınlar okumalarının yabancı dile karşı olumlu tutum sahibi olmalarına neden olabileceği gibi kelime ve dilbilgisi anlamında da kendilerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Farklı bir kültüre ait yazılı yayınlar okumak veya farklı bir dilde yazılan yayınları okumak öğrencilerde kaygıya yol açabilir. Öğrenciler yabancı bir dilde yazılan yayınları okumadan önce o yabancı kültüre alışkın olmalıdırlar (Saito vd.,1999). Ayrıca İngilizce görsel yayın takip etmelerinin yabancı dile karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olabileceği gibi günlük ifadeler ve deyimler gibi ifadeleri öğrenerek dil becerilerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. MacIntyre ve Gardner (1991), deneyim ve uzmanlık arttıkça kaygının belirgin bir şekilde azaldığını belirtmişlerdir. İngilizce öğrenmeye başlama çağına göre yabancı dil sınıf kaygısı puanları incelendiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Öğrenciler arasındaki farklılığın ise İngilizce öğrenmeye ilkökul döneminde başlayan ve ortaokul döneminde başlayan öğrenciler olduğu görülmüştür. Sonuç olarak İngilizce öğrenmeye başlama çağına öğrencilerin yabancı dil sınıf kaygısı seviyelerini etkilediği söylenebilir. Ayrıca çalışmanın bulguları en az kaygı düzeyine sahip olanların okul öncesi dönem öncesi başlayan öğrenciler olduğunu göstermiştir. Krashen (1986) çocukların beyinlerindeki dil gelişiminin iki yaşında başladığını ve bu gelişimin ergenlik dönemine kadar sürdüğünü belirtmiştir. Dolayısıyla erken yaşta dil öğrenmenin öğrenci üzerinde olumlu etkileri olabileceği ve bu sayede kaygı düzeyinin düşeceği söylenebilir.

4.3 Katılımcı Grubun yabancı dil sınıf kaygısına ilişkin düşünceleri ve kaygıyı gidermeye yönelik düşüncelerinin değerlendirilmesi

Öğrencilerin kendilerini yetersiz görmeleri derse karşı olumsuz tutum sergilemelerine yol açabileceği gibi, derste başarısız olmalarına ve en önemlisi yabancı dil derslerinde kaygı duymalarına yol açabilir. Dil kaygısının psikolojik bir kurgu olduğunu belirten Scovel (1991) bu durumun daha çok öğrencinin kendine ait içsel motive edici unsurlardan kaynaklandığını ifade etmiştir. Öğrencinin yapamayacağını düşündüren şeylerin arasında bireyin kendisi ile ilgili algıları, başkaları ile ilgili algıları (akranları, öğretmenleri, muhatap olduğu diğer bireyler vs.) ve hedef dildeki iletişim durumları yer almaktadır (Scovel, 1991). Öğrencilerin geçmiş yabancı dil yaşantıları ve önceki öğrenmelerine ilişkin ifadeleri, yabancı dil hakkındaki inançlarının bile kaygıya yol açabildiğini (Horwitz, 2001) göstermektedir.

Sonuç olarak öğrencilerin İngilizce dersine karşı olumlu tutuma sahip oldukları ancak kaygı düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin İngilizce dersine ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak ve kaygı düzeylerini azaltmak için sınıftaki tüm öğrencilerin iyi tanınması gerekmektedir. Bireysel farklılıkların yanı sıra öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm gibi durumların göz önüne alınması öğretim faaliyetlerinde belirlenen hedeflere ulaşmayı kolaylaştırabilir. Dönem başında öğrencilerin İngilizceye yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemek ve yabancı dil sınıf kaygılarını azaltmak amacıyla yabancı dilin önemi konusunda bilinçlenmeleri sağlanabilir. Bunun için yabancı dil ve eğitim bilimleri uzmanları tarafından seminer konferans vb. etkinlikler düzenlenebilir. Yine dönem başında öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumunu ve yabancı dil sınıf kaygısı düzeyini belirlemek için bir çalışma yapılarak bu çalışmanın sonuçlarına göre farklı sınıflar oluşturularak farklı öğretim yöntem ve teknikleri uygulanabilir. Böylece öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumunu ve yabancı dil sınıf kaygısını olumsuz etkileyen faktörler araştırılıp bunların etkileri azaltılmaya çalışılabilir. Yabancı dil derslerinde önemli olan dört temel dil becerisine (okuma, yazma, dinleme, konuşma) ilişkin öğrenci görüşleri alınarak hangi becerilerin kullanımında sıkıntı olduğu tespit edilebilir. Tüm becerileri geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılırken zayıf olan beceriye ağırlık verilebilir. Ayrıca öğrencilerin ilgisini çekmek ve tüm becerileri geliştirmek için farklı yazılı, görsel ve işitsel materyaller kullanılabilir. Öğrencilerin kaygı düzeylerini azaltmak için birinci sınıfta temel olarak verilen yabancı dil dersi dört yıl boyunca verilebilir. Buna ek olarak seçmeli ders olarak yeni bir içeriğe sahip yabancı dil dersi oluşturulabilir ve birinci sınıftan sonra da İngilizce seviyelerini geliştirmek isteyen öğrenciler bu dersi seçebilir. Dersi daha eğlenceli hale getirmeye yardımcı olması için öğrencilerin dersle ilgili ders dışı aktivitelere (piknik, yalnızca İngilizce konuşulan eğlenceli oyunlar vb.) katılmaları İngilizceye yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayabilir. Öğrenciler konuşma ve telaffuz ile ilgili sıkıntıları olduğunu belirtmişlerdir. Belirli aralıklarla not değerlendirmesi bulunmayan, resmi olmayan, öğrenmeyi destekleyici ve samimi sınıf içi tartışma ortamları düzenlenebilir. İletişim becerilerinin geliştirilmesi için ise öğrenciler, kendilerine güven duymaları ve hata yapmaktan korkmamaları konusunda dersi veren öğretim elemanı tarafından çeşitli etkinliklerle (drama, ilgi alanlarına göre ders dışı sorular vb.) desteklenebilir.

KAYNAKÇA

- Akram, A., ve Yasmeen, R.** (2011). Attitudes towards English ve Punjabi language learning in faisalabad. *Journal of Academic and Applied Studies*, 1(4), 9-32.
- Aydın, Belgin** (1999); "A Study of Sources of Foreign Language Classroom Anxiety in Speaking and Writing Classes," Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskisehir.

- Aydın**, Selami ve Buğra Zengin (2008); “Yabancı Dil Öğreniminde Kaygı: Bir Literatür Özeti”, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.
- Aydoslu**, Ulviye (2005); “Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (B.E.F. Örneği)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- Brown**, H. D. (2000). Principles of language learning and teaching. Fourth edition. White Plains, NY: Pearson Education Company.
- Chapman**, E., ve McKnight, W. (2002). *Attitude your most priceless possession*. Crisp Learning.
- Cresswell**, J. W. (2008). Planning a mixed methods study. *Presentation made to Social Work-Nursing Graduate Students*. University of Michigan
- Doughty**, C. J., ve Long, M. H. (Eds.). (2008). *The handbook of second language acquisition* (Vol. 27). John Wiley & Sons.
- Durmuş**, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2011). Sosyal Bilimlerde Spss' le Veri Analizi. Baskı, Beta Basım Yayım. İstanbul.
- Ellis**, R. (1994). The study of second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner**, R. C. (2002). Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation Social Psychology of Language, Vol 4. *Annals of Behavioral Medicine*, 24(1).
- Gardner**, R. C., & Lalonde, R. N. (1985). Second Language Acquisition: A Social Psychological Perspective.
- Horwitz**, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly*, 20, 559-562.
- Horwitz**, E. K. (1996). Even teachers get the blues: Recognizing and alleviating non-native teachers feelings of foreign language anxiety. *Foreign Language Annals*, 29, 365-372.
- Horwitz**, E. K. (1999). Cultural and situational influences on foreign language learners' beliefs about language learning: a review of BALLI studies. *System*, 27(4), 557-576.
- Horwitz**, E. K. (2000). It ain't over 'til it's over: On foreign language anxiety, first language deficits, and the confounding of variables. *The Modern Language Journal* 84 (2), ss. 256–259.
- Horwitz**, E. K. (2000). Teachers and students, students and teachers: an ever-evolving partnership. The high school women.” *Modern Language Journal*, 80(2), 199-212.
- Horwitz**, E. K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21, 112-126.
- Horwitz**, E. K.(1990).“Attending to the affective domain in the foreign language classroom.”In Smognan (Ed) *Shifting the interactional focus to the language learner*. (15-33) Middlebury, VT. Northeast Conference.
- Horwitz**, E. K., & Young, D. J. (1991). *Language anxiety: From theory and research to classroom implications* (27-36). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Horwitz**, E. K., Horwitz, B. M., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.
- Horwitz**, E. K., Horwitz, B. M., & Cope, J. A. (1991). Foreign language classroom anxiety. In E. K. Horwitz & D. J. Young (Eds.), *Language anxiety: From theory and research to classroom implication* (ss. 27-36). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Horwitz**, E. K., M. Tallon & H. Luo (2009). Foreign language anxiety. In J. C. Cassady (ed.), *Anxiety in schools: The causes, consequences, and solutions for academic anxieties*. New York: Peter Lang.
- Horwitz**, Elaine K, Classroom Management for Teachers of Japanese and Other Foreign Languages (2005), *Foreign Language Annals*; Spring 2005; 38(1), 56
- Krashen** S. and M. Long et al. (1982). *Child-Adult Differences in Second Language Acquisition*. Rowley, Mass.: Newbury House.
- Kuş**, E. (2009). Nicel–Nitel Araştırma Teknikleri Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nicel Mi. *Nitel mi*.
- MacIntyre**, P. D. and Gardner, R. C.(1991).“Investigating language class anxiety using the focused essay technique.” *Modern Language Journal*, 75, 296-304.
- MacIntyre**, P. D. and Gardner, R. C.(1991).“Language anxiety: Its relationship to other anxieties and to processing in native and second languages.”*Language Learning*, 41(4), 513-534.
- MacIntyre**, P. D. and Gardner, R. C.(1991).“Methods and results in the study of anxiety and language learning:A review of literature.”*Language Learning*, 41(1), 85-117.
- Matthew B. Miles**, & A. Michael Huberman. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Saito**, Y., Horwitz, E. K., & Garza T. J. (1999). Foreign language reading anxiety. *The Modern Language Journal*, 83, 202 -218.
- Samimy**, K. K., ve Rardin, J. P. (1994). Adult language learners' affective reactions to community language learning: A descriptive study. *Foreign Language Annals*, 27(3), 379-390.
- Scovel**, T. (1994). The role of culture in second language pedagogy. *System*, 22 (2), 205-219.
- Sturgeon**, C. Michael, (2006). Aptitude, attitude and motivation as predictors in Foreign language learning, *Language Learning*, 27, 263-78.
- Von Wörde**, R. (1998). An investigation of students' perspectives on foreign language anxiety. Unpublished Ph. D. Dissertation, George Mason University, Washington D.C.
- Yang Yu**, M.A., (2010). Attitudes of Learners Toward English: a Case of Chinese College Students, Doctoral dissertation, Graduate Program in Education, The Ohio State University Yayıncılık a.ş.
- Yıldırım**, A., & Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Young**, D. J. (1991). Creating a low-anxiety classroom environment: What does the anxiety research suggest? *The Modern Language Journal*, 75(4), 426–439.